

IGNJAT ĐURĐEVIĆ

SUZE MARUNKOVE

iliti tužba ljuvena Marunka Mljećanina za Pavicom babopoljskom, složeno po D. Injaciju Giorgi, opatu melitenskomu, s istomačenjem mnogo riječi tmastijeh istoga.

Gdi u dublju, ke bez ploda
obrasla je zemlja i kami
i Vrbova leži voda
među trstjem i žabami,
ter okolo kriješte i bježe
ćuci i noćne kukovježe, -

pus Marunko i samoćan
na trišlju se tu nasloni,
vas užežen i nemoćan
u ljuvenoj srceboni
cijjeć Pavice, za kôm gine,
babopoljske djevičine.

A Pavica za nj ne haje,
neg u sukni do sred nogâ
dalek bježi, kako da je
on sotona petonoga,
i krsti se od amanta
kako od tenca legromanta.

Kozje stado nad travami,
žaleći ga trudu u temu,
otresaše gubicami
i dizaše brade k njemu;
uza nj plaću janci i stada
i poslenik reve od jada.

Dokle on bijedan i bez hari,
gdje ga u srcu probod priječa,
o hrek glavom triš udari,
triš zahuka, triš zaječa,
a zatijem se plaćuć jako
maraviļjat uze ovako:

»Orsusimo rec' mi, Pave,
čemu ti sam mrzeć tako?
Ti me bježiš - ja gizdave
slijedim dike tve svakako!
Ne bjež', Pave, bud' mi blaga,
repimo se, Pave draga!

Rec' mi u čem sam ja stravijo,
u čem li te mogo uvrijedit?
znaš da sveđ sam rezistio
tebe dvorit, služit, slijedit?
Plat' mi, službu i hod' amo
da sve konte smižuramo.

Prč s kozami, konj s kobilom,
ovan s ovcom ide i pase,
a ti mene goniš silom
i nikako neć me uza se!
To je ubit me, dušo, očito,
to je živjet stravestito.

Kad ti rekoh juče sjutra:
»Sestro Pave, celiva' me!«,
ti u kuću skoči unutra,
pak istrča s štapom na me
ljuća negli paparata
al' kukurijek česna iz Blata.

Nu kô i zublju još tuci me,
da modricam sva put provri;
makar drvom posijeci me
kô jegulju tamo u Sovri,
moj se tebi duh podlaga, -
repimo se, Pave draga!

Prije će se, znaj, Glogovac
krenut vjetrim kî zaviju,
ali tvrdi Brnjestrovac
prid rontalim kî ga biju,
neg ja tebe ijedno u vrime
pustit - *dio gvardisime*.

Prije bih muzo kravu i ženu,
prije bih glavu izgubio
negli tvoju obljubjenu

dragu ljepos ostavio;
zasve i zločes, pri tvom licu
ubio bih četvericu.

Samo da sam tvoj do smrti,
a pak na oči svijeh Mljećana
bi' me, jaši, goni i prti
kô - da prostiš! - alimana;
čin' da činim sve što mogu
stav' mi samar - hvala bogu!

Da što bježiš? što ne trpiš
da kad suze me prisuše?
što mi srce tužno drpiš,
draga kučko mâ bez duše?
što mi moriš duh nezdravi
tresavicom od ljubavi?

Ah, bre Adame, eto u duši
nemoćan sam prem nemilo,
ljubav mnome kataruši
kako drvim niz točilo
i kô more prid krajinom
baca gluhom plovutinom.

Svud po škini draču čujem,
vas rep ćutim u koprivi;
trbuh k stijenam pritiskujem
za ohladit plamen živi
i kršim se bez pristanja
s prokletoga protezanja.

Kad spim, u snu grde u licu
nemani me straše priko:
kada žvačem ječmenicu,
grka mi je kô riziko;
kad popijem žmujo vina,
para mi se mižurina.

Maranke me, znaj, bahore,
ali nemoć mâ nije slaba,
ter mi oganj svakčas gore
po bubrezijeh traška i škraba;
zaludu su trave i riječi -
tko me rani, tî me i liječi.

Pontu od gruja kad trabukam
ter ostavim Mljet za mnome,
plačem, jaučem, vikam, hukam
i pestam se sam sobome,
er ostavljam tve jedino
lice, o lijepa maškulino!

Tad ne umijem ja nikako
ni napit se ni ručati,
niti veslom uprijet jako
niti jedrom abocati,
er mi s tvoje dalečine
draga Pave, snaga gine.

Nu još gore bude u gradu,
er svud tvoje čujem ime,
i prfanti, kî napadu
priko Place burlati me, -
il' me draže il' me psuju, -
tebe, o Pave, spomenjuju!

Iz butigâ, iz ulicâ
kâ ne reku čuda, bože!
a nadasve: »Gdi 'e Pavica
tvâ švojica? u šmrk kože,
da Pavica tvoja ugodna
jesi l' provo je li plodna?« -

Nijesam (rečem tad u meni),
nijesam, pokli ona neće!
Ah jaoh, cvijete moj rumeni,
ah bona fe, nemoj veće!
pripusti me, budi blaga,
repimo se, Pave draga!

A znaj njekad da kô zublja
me ljubavi plam je čula
lijepa Mare iz Zadublja
i Gracija i Dobrula;
u družice tve se izgleda'
i ljubi me unaprijeda.

Ah ne drž' me u strapacu
i otkri' mi u radosti,
ako nećeš svu bunacu,

a ti bimbini tve milosti;
neć vedrinu, a ti objavi
meni osmijeh tve ljubavi.

Ljepša mi si neg Danica,
bjelja mi si vele od snijega,
draža mi si neg salčica,
slađa neg loj od bubrega;
ljepše vonjaš oznojena
negli safur od pečena.

Ljepše balaš, lakše i prije
neg mekušā po dubini,
ljepše kantaš i milije
negli mladi ćućurini,
ljepše baniš se, o mĀ mila,
za tovarcom nego vila.

Imaš sape od aršina,
prsi vrle, lica ohola,
facu od pura mlijeka i vina
i svako oko pusto od vola;
ah vidje li Mljet dosada
ljepoticu taku ikada!

Nu što 'e bolje, kad ni mala
ti favora dosle meni
nijesi, brajo, kalumala,
nijesi, cvijete moj rumeni,
otkad ljepos tvĀ me zani
onomadne - to jes lani.

Zaludu se moj raspuha
i uzdasim plam uzbuća,
u ljuvenom ognju kuha
moj se pikat - hod' ga ruća',
kad neć, kano, da me obljubiš,
kad hoć, kano, da me izgubiš!

Kō supresto nijesi zdrava,
tijem si od hridi meni gluša.
Što šprlentaš tako, Pava,
što si tako bidzaruša?
što si tako prem nemila?
Rđa mi te, lijepa, ubila!

Ne znaš tkoga ljubiti lijeniš,
tkoga utječeš tač bez svjeta;
nijesam prigon - a što scijeniš? -
negli plemić stari od Mljeta:
dvaš bih parac izabrani
i dvaš suđa krimenčani.

Za moć tebi ljepši biti
s strane od tijela donje i gornje
i za opanke ne nositi
za perperu kupih škornje
i košulju novu odzgara -
svaki lakat po dva dnara.

Imam resač bijelj, u komu
spô bi sveti otac papa,
dva kletišta lijepa i k tomu
šupalj kotlić - nu ne kapa! -,
jedan krotac, dvije kutlice,
mijeh i tikvu od vjedrice.

Berem zelje na naručja,
žito i zavare i ne mjerim;
imam lijenak brod i luča
kî pokradoh kaluđerim;
netegnuta sto'i bačvica
puna vinca veseljica.

Imam petnes kozâ i svaka
skotnica je prva u stadu;
imam vola jur trećaka
i šarulju kravu mladu
i tovarca od pet dukata,
koga ljubim kako brata.

Da imam sve što Baba ostavi
i kralj Deša sve što imo je,
sve bih podo cijec ljubavi
od ljeposti na dar tvoje
i reko bih: laša vaga!
pripusti me, Pave draga!

Ne ištem te za šinjoru,
neg u vijencu s alegrancom
vodit ću te na stan goru

s svatim, s surlom, s sparavancom,
da se čuje tja do Laga, -
pripusti me, Pave draga!

Balandu ću tad prid kućom
vodit vapeć gdi 'e ravnina:
»Štikat mane, bolje obućom!
paša una! dajte vina,
da se miješac prinemaga!« -
pripusti me, Pave draga!

Pak na guvno pod mješnice
kantat ti ću versu lijepu,
o mâ bijela pečenice
koja sitiš mu pohlepu,
o mâ željo puna hvale,
slađa od masta i mantale!

Tebi intrigo dô srce sam;
ako 'e malo, a ti prosti!
kaluđerski već kmet nijesam
nego sudžit tve dragosti,
mâ prinčipe, mâ potenco,
mâ prisvijetla ećelenco!

Ah pridaj se na ove riči,
dzidzaniju pusti iz glave,
gdi mâ duša plače i ciči
kako crnjelj vrh žerave,
o djevojko prem neumana,
tvrđa od Toste i Ograna.

Živa Mare času onomu
kî mi najprije donije zgodu
da te u mraku ja noćnomu
samu nađem na Obodu,
gdi se ljepos tvâ gizdava
gola kuplje i refreškava.

Nazreh tada, Pave brajo,
nazreh nješto, Pave sele,
pri čem umrijet ne bih hajo,
i rekoh se srećn'ji vele
neg da tad mi tko darova
sva trezora Hercegova.

Srećn'ji rijeh se s sreće moje
neg kô Regoč da sam jaki,
kô za špirun potezô je
dovrh gore gal'jun svaki,
kî 'e po moru brz jezdio
i primižo kampanjio; -

srećn'ji neg da znam što zno je
sin Regočev Marko Duda
kî najprvi upiso je
nam zeleno libro od suda
i naučio nas po skuli
kô se suču makaruli.

Nu ta sreća bî zaludu,
potle mi se čorba izvrti:
u ljuvenom ostah trudu -
ti me ne htje konsolati,
neg uteče put gustoga
grma gola i bosonoga.

I tad volje po mu vjeru
da te grebu drače i hvoje
i patrči da te deru,
neg upasti ruke u moje -
ah grebali te i derali
kućci i maćci velji i mali!

Vele trpjeh! već ne mogu
superbiju tvu podnijeti,
da kô svinju na brlogu
zapljuvaš me bez pameti;
hajde od mene, bud' na tvoju
volja t', pjadžer - svak na svoju!

Neću stupit, da bih mogo
prigrilit te mirno ikada,
neć trabukat, pasja nogo,
pasja kenjo gadzarada;
pasi mi se sred slobode,
nu ćeš znati kud te vode!

A nazbilj ćeš sve domala
platit što mi skroji i skuha!
Ti si mene začarala,

ti si mora vragoduha,
strižeš okom, svijesti otimaš,
a i pod nosom krstak imaš.

Neću podnijet pačijento
i činit ću za osvetu
da zna knez i presidento
da ti čaraš ljudi u Mljetu,
nek te užegu il' trnovijem
probodu te kocem novijem.

Nu kud moj se bijes poteži?
Š njom govorim, a nje nije!
ona od mene trkom bježi,
a esperence i vragolije
moja pamet snijeva i panti, -
pojte od mene, legromanti!

Ovo velim u nezdravi,
a nju pustit prem je teško;
razvlačim se u ljubavi
kako staro sukno mljetsko,
ništa o meni već ne znam ti, -
pojte od mene, legromanti!

Najbolje je časom časom
da se bacim more u sinje
il' se objesim ovijem pasom
ondi stare vrh gloginje
il' se nožem proparan ti, -
pojte od mene, legromanti!

Ostaševe poču od spile
ukopat se u dubinu,
ke tu stoju neka vile
bijedni život moj prikinu;
a sad skupa *tutti quanti*
nosite me, legromanti!«

SVRHA MARUNKOVIJEH SUZA